

GRAD TUZLA

INVEST IN TUZLA

Tuzla, 2016. godine

1. Osnovne karakteristike grada Tuzla

Osnovne karakteristike grada Tuzla

Tuzla je geografskim položajem, blago brdsko-planinsko područje s karakterističnim prirodnim, geomorfološkim i hidrografskim bogatstvima, florom, faunom i pejzažima rijetke očuvane ljepote. Povoljan položaj omogućava Tuzli dobru povezanost sa ostalim općinama i regionima putnom, željezničkom i aerodromskom infrastrukturom. Aerodrom Dubrave udaljen je 12 km, Luka Sava (Brčko) 60 km, autoput (ulaz Županja) 75 km.

Grad Tuzla administrativno je sjedište, te privredni, kulturni, obrazovni i zdravstveni centar Tuzlanskog kantona i ekonomsko-geografske regije Sjeveroistočna BiH koja broji oko 1.000.000 stanovnika. Ukupan broj stanovnika u gradu Tuzla procjenjuje se na oko 150.000.

Tuzla je i univerzitetski grad, u kojem Univerzitet u Tuzli broji oko 18.000 studenata koji se obrazuju za brojna naučna i akademska zvanja dodiplomskih, postdiplomskih i doktorskih studija na trinaest fakulteta Univerziteta u Tuzli, u širokoj paleti brojnih naučnih disciplina.

Zahvaljujući bogatim nalazištima soli i uglja Tuzla je predstavljala centar hemijske industrije i energetike. Posljednjih decenija razvijane su i mašinska, metalurška, metalo-prerađivačka, elektro, građevinska, obućarska, tekstilna i prehrambena industrija. Ekonomiju grada Tuzla čini preko 3.000 privrednih društava i preko 3.500 samostalnih privrednika, trgovaca, zanatlija i ugostitelja.

Gradska uprava poseban akcenat daje na razvoj novih djelatnosti koje predstavljaju paradigmu budućeg razvoja, a to su turizam, informaciono-komunikacione tehnologije, farmaceutska industrija, kreativna industrija, okolišno prihvatljiva energija i energetska učinkovitost te razvoj poduzetničke infrastrukture (poslovno inkubacioni centri i tehnološki parkovi).

Tuzla je uspostavila bratske odnose sa slijedećim gradovima u regiji, i to grad Bologna (Italija), Općina L'Hospitalet (Španija), Grad Osijek (Hrvatska), Grad Pečuh (Mađarska), općina Tuzla – Istanbul (Turska) te sporazume o saradnji sa gradovima Saint Denis (Francuska), Provincia di Ravenna (Italija) i Provincia di Pisa (Italija).

Tuzla – Sarajevo (BiH)	120 km (2 sata, 20 minuta)
Tuzla – Zagreb (Cro)	330 km (3 i 1/2 sata)
Tuzla – Beograd (Srb)	230 km (3 sata)
Tuzla – Ljubljana (Slo)	475 km (5 i 1/2 sati)
Tuzla – Podgorica (Mng)	400 km (7 sati)
Tuzla – Skoplje (FYRM)	650 km (8 sati)
Tuzla – Beč (A)	700 km (6 i 1/2 sati)
Tuzla – Berlin (De)	1.400 km (13 sati)
Tuzla – Rim (It)	1.230 km (12 sati)
Tuzla – Bologna (It)	845 km (8 i 1/2 sati)
Tuzla – Budimpešta (H)	480 km (5 sati)
Tuzla – Minhen (De)	880 km (8 i 1/2 sati)

2. Pregled privrednog sektora

Dominantne industrije u Tuzli su energetika i rudarstvo, zatim trgovina, metalo-prerađivački sektor, prehrambena industrija i građevinski sektor. Uz postojeće, u proteklih nekoliko godina značajni rezultati su ostvareni u segmentu turizma, okolišno prihvatljiva energija i energetska efikasnost, ICT tehnologija.

U Tuzli je registrovano preko 3.000 privrednih društava, te preko 3.500 poduzetnika odnosno različitih trgovačkih, ugostiteljskih, proizvodnih, zanatskih i drugih samostalnih djelatnosti.

U 2013. godini, privredni subjekti na području grada Tuzla ostvarili su 1,925 milijardi KM prometa (oko 1,10 milijardi US \$), sa poslovnom aktivom od 2,648 milijardi KM i preko 300 miliona KM investicija, sa preko 23.000 zaposlenih osoba u realnom sektoru. Prosječna bruto plata na području grada Tuzla iznosi oko 1.400,00 KM (778 US \$).

Broj registrovanih pravnih lica	3.356
Broj fizičkih osoba (poduzetnici)	3.541
IMENA KOMPANIJA SA NAJVEĆIM BROJEM UPOSLENIKA:	Broj uposlenika
Rudnici uglja «Kreka» Tuzla, Rudnik Soli, Tuzla kvarc, Rudnik krečnjaka Tuzla	4.782
Trgovinski centri: Bingo Tuzla, Konzum, Piemonte	4.350
Termoelektrana Tuzla, Elektrodistribucija	1.841
Pivara Tuzla, Solana Tuzla, Pekare Ljubače, Menprom G. Tuzla	795
Xella BiH, Cinkarna kvarc Tuzla	550
Tehnograd, Tehnograd company, Giprom, Tom Cat	510

2.1. Preferencijalni režim izvoza

Preduzeća koja posluju na području Bosne i Hercegovine imaju mogućnost koristiti preferencijalni režim izvoza koji važi između BiH i svih zemalja Evropske Unije. Ovaj sporazum omogućuje da se sve robe koje ispunjavaju EU standarde mogu izvoziti u svih 25 zemalja članica bez količinskih ograničenja, te oslobođene plaćanja carina i drugih dadžbina, sve do 2010. godine. Pored Evropske Unije, Bosna i Hercegovina ima također i preferencijalne izvozne režime i sa zemljama kao što su Kanada, Japan, Rusija, Turska, i SAD.

2.2. Povoljni zakonski uslovi

Olakšice za strane investitore

Bosna i Hercegovina je usvajanjem **Zakona o politikama stranih direktnih investicija u Bosni i Hercegovini** (Službeni glasnik BiH, broj 17/98 i 13/03) omogućila postupanje prema stranim investitorima na način da isti imaju jednaka prava i obaveze kao i stanovnici Bosne i Hercegovine. Strani investitori imaju pravo da otvore račun u bilo kojoj od komercijalnih banaka u domaćoj i/ili bilo kojoj slobodnoj konvertibilnoj valuti na teritoriji BiH. Strani investitori imaju pravo **slobodno zapošljavati strane državljane**, u skladu sa zakonima o radu i imigraciji u BiH.

Strani investitori su **zaštićeni od nacionalizacije, eksproprijacije, oduzimanja** ili drugih sličnih mjera, osim ako su u javnom interesu i u skladu sa primjenjivim zakonima i imaju pravo na odgovarajuću nadoknadu koja je adekvatna, efektivna i bez odlaganja. Investicijski kapital je oslobođen od plaćanja uvoznih dadžbina i carina (izuzetak su putnički automobili, aparati za kockanje i slično). Strani investitori mogu posjedovati

nekretnine u BiH. Strani investitori uživaju ista prava o vlasništvu u vezi sa nekretninama kao i njihovi građani odnosno pravni subjekti. Strani investitori imaju pravo na transfer ostvarene dobiti u konvertibilnoj valuti iz investicija u BiH slobodno i bez čekanja. Prema Zakonu o porezu na dobit (Sl. novine FBiH 32a/97), strani investitor koji otvori poduzeće na području Federacije BiH **oslobođen je plaćanja poreza na dobit u cjelokupnom iznosu obračunatog iznosa u periodu od pet godina.**

Posebnom odlukom Vijeća Ministara BiH propisano je da je poduzeće u vlasništvu stranog ulagača **oslobođeno plaćanja uvoznih dadžbina na uvezenu opremu koja predstavlja osnivački ulog tog poduzeća.**

2.3. Administrativni rokovi i troškovi za otvaranje djelatnosti

Osnivanje privrednih društava tretirano je Zakonom o privrednim društvima Federacije BiH (Službene novine FBiH broj 23/99) i Zakonom o preduzećima Republike Srpske (Službene novine RS, broj 24/98), i prema ovom zakonu se uređuje osnivanje, poslovanje i prestanak poslovanja privrednih društava i preduzeća u BiH.

Prema ovom Zakonu, mogu se osnivati slijedeći oblici privrednih društava;

- **Društvo sa neograničenom odgovornošću** osnivaju dva ili više partnera, bilo da su domaća ili strana lica, pri čemu osnivači mogu koristiti sva raspoloživa sredstva, uključujući i vlastitu imovinu. Kod ovog oblika registrovanja nema propisanih zahtjeva za minimalnim odnosno maksimalnim iznosom uloga
- **Društvo sa ograničenom odgovornošću** osnivaju jedan ili više lica, pri čemu je minimalni ulog jednog lica 1.000 KM (oko 500 €).
- **Komanditno društvo** osniva najmanje jedan partner sa potpunom odgovornošću (uključujući njegovu privatnu imovinu) i najmanje jedan partner sa ograničenom odgovornošću
- **Dioničko društvo** osniva najmanje jedan dioničar, pri čemu je minimalni osnivački kapital 50.000 KM (odnosno 25.000 €), dok je u RS-u minimalni osnivački kapital 10.000 KM (kod simultanog osnivanja), odnosno 20.000 KM (kod sukcesivnog osnivanja)

2.4. Koraci u osnivanju privrednog subjekta u BiH u formi stranih ulaganja

Potrebni koraci za osnivanje privrednog društva u Bosni i Hercegovini su:

1. Priprema ugovora o osnivanju
2. Uplata osnivačkog (obaveznog) uloga odnosno kapitala
3. Prevod i verifikacija dokumentacije
4. Registracija kod Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa
5. Registracija kod nadležnog kantonalnog suda
6. Izrada pečata firme
7. Registracija u nadležnom statističkom registru i poreskoj upravi
8. Carinska registracija (izdavanje carinskog broja)
9. Otvaranje bankovnog računa
10. Registracija preduzeća i uposlenika za penzijsko i zdravstveno osiguranje

11. Pribavljanje odobrenja za rad
12. Početak poslovanja

Potrebne procedure za uspostavljanje preduzeća traju 30 dana, dok su troškovi za osnivanje slijedeći: administrativni troškovi u visini od oko 600 KM (odnosno oko 300 €), i troškovi pravnog eksperta (neobavezujuće) su između 300 i 800 KM (odnosno između 150 i 400 €)

Prirodni resursi

Rude

Oko 60% ukupnih rezervi lignita u BiH je skoncentrisano u ležištima Rudnika "Kreka" u Tuzli. Sirovinska baza na površini od oko 200 km², skoncentriana je u četiri ugljena sloja. Utvrđene bilansne rezerve uglja u Krekanskom bazenu iznose 943.611.000 tona.

Industrija nemetala (kamena sol, kvarcni pijesak i ciglarska glina)

Nalazište kamene soli kod Tuzle predstavlja najvažniju nemetalnu sirovinu u BiH. Sol, koja leži u velikim količinama u regiji Tuzle je visokog kvaliteta. Procjenjuje se da bilansne rezerve na ležištu iznose 342 miliona tona, vanbilanse 33 miliona tona, dok eksploatacione iznose 54,7 miliona tona.

U Tuzli se nalaze brojna ležišta kvarcnog pijeska sa rezervama od oko 100 miliona tona. Sva ležišta kvarcnog pijeska prate ležišta uglja tako da je moguće ostvariti dvostruku eksploataciju sa istim uticajem na životnu okolinu.

Pored ležišta kamene soli i kvarcnog pijeska u Tuzli su poznata i ležišta ciglarskih ili opekarskih glina u dolini rijeke Jale.

Ljekovite, termalne i mineralne vode

Lječilište «Slana banja» Tuzla podignuta je u sastavu hotela «Bristol» Tuzla kao banjškoterapeutski centar sa kadama, podvodnom masažom, elektroterapijom, kabinetima za inhalaciju i drugim potrebnim pratećim sadržajima, a termalne vode ovog kompleksa sadrže kalcijum, sodu, magnezijum, brom i jod.

Na osnovu značajnih potencijala ljekovite slane vode koje Tuzla ima, 2004. godine je izgrađeno Slano jezero u okviru kompleksa «Pannonica». Obzirom da je na ovim prostorima, prije više od 4 miliona godina, egzistiralo Panonsko more, jezero je po izgradnji dobilo ime Panonsko jezero. Jezero se proteže na površini od oko 12.000 m² i zahvaljujući salinitetu vode, predstavlja jedinstven primjer slanog jezera na Balkanu. Zapremina jezera je oko 11.000 m³ i ono ima ljekovita svojstva zahvaljujući sadržaju soli (NaCl) i drugih minerala. Ovakva ljekovita svojstva slane vode u Tuzli poznata su još od 19. vijeka.

U planu je izgradnja dodatnog kapaciteta Panonskog jezera sa oko 7.500 m².

Mineralne vode sa postojećih izvora spadaju u grupu hladnih mineralnih ugljično-dioksidnih (kiselih) voda magnezijско – hidrokarbonatnog tipa. Voda se puni u boce i u sastavu je Tuzlanske pivare.

Na području istočnog dijela općine (naselje Slavinovići) postoji termalni izvor bogat sumpornim sastavom, koji je jedinstven po svojim ljekovitim svojstvima, i koji se može koristiti kao odličan element u sklopu banjско rekreativnih kapaciteta grada.

Električna energija

Izgrađena je termoelektrana Tuzla sa kapacitetom od 2.225 GWh i karakteriše se sa relativno stabilnim učešćem u cjelokupnom elektroenergetskom sistemu. Termoelektrana Tuzla i Elektrodistribucija Tuzla ostvarile su planske zadatke proizvodnje i distribucije energije.

Poljoprivreda

Područje grada Tuzla obuhvata ukupnu zemljišnu površinu od oko 30.255 hektara. U ukupnoj strukturi zemljišta, poljoprivredno zemljište predstavlja površinu od oko 16.338 hektara, odnosno 54% ukupnih raspoloživih zemljišnih površina¹.

Od ukupnog poljoprivrednog zemljišta, obradivo zemljište iznosi 91%, od toga 66% su oranične površine, voćnjaci su 14%, a livade su zastupljene sa 12%. Pašnjaci su od ukupnog poljoprivrednog zemljišta zastupljeni sa 8%. Veličina poljoprivrednog zemljišta po stanovniku iznosi 0,08 ha / stanovniku.

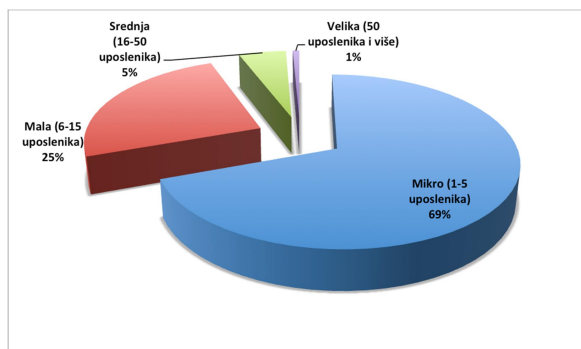
Red broj	Područje djelatnosti	Broj poslovnih subjekata	% učešće	Broj registrovanih obrta	% učešće
1.	Poljoprivreda, lov i šumarstvo	21	0,77%	16	0,61%
2.	Ribarstvo	3	0,11%	0	0,00%
3.	Rudarstvo	7	0,26%	0	0,00%
4.	Prerađivačka industrija	259	9,50%	219	8,29%
5.	Snabdjevanje električnom energijom, gasom i vodom	6	0,22%	0	0,00%
6.	Građevinarstvo	184	6,75%	82	3,10%
7.	Trgovina na veliko i malo, servis motornih vozila i motocikala te predmeta za vlastitu upotrebu	948	34,78%	926	35,04%
8.	Ugostiteljstvo	59	2,16%	373	14,11%
9.	Prevoz, skladištenja i veze	211	7,74%	392	14,83%

¹ Izvještaj o površinama i zasadima grada Tuzla

10.	Finansijsko posredovanje	15	0,55%	3	0,11%
11.	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	276	10,12%	345	13,05%
12.	Javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje	80	2,93%	0	0,00%
13.	Obrazovanje	84	3,08%	27	1,02%
14.	Zdravstvena i socijalna zaštita	127	4,66%	58	2,19%
15.	Ostale javne, društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti	446	16,36%	201	7,60%
16.	Privatna domaćinstva sa zaposlenim osobama	0	0,00%	1	0,04%
17.	Ostalo	0	0,00%	0	0,00%
	UKUPNO:	2.726	100%	2.643	100%

Napomena: Navedeni zbirni podaci isključuju jedinice u sastavu

Prema veličini privrednih subjekata, dominantna su mikropreduzeća (1-5 zaposlenih) sa 69,4%, zatim mala preduzeća (6-15 zaposlenih) 24,7%, srednja preduzeća (16-50 zaposlenih) 5,1% i velika preduzeća (preko 50 zaposlenih) sa 0,7%.

3. Tržište radne snage

Na području grada Tuzla, u 2016. godini zabilježeno je 19.304 osoba koje traže zaposlenje (statistički podaci odstupaju od realnih pokazatelja, koji govore da je trenutni stvarni broj nezaposlenih osoba za oko 20% manji nego što pokazuje zvanična statistika, zbog postojanja 'sive' ekonomije). U isto vrijeme, na području grada Tuzla je zaposleno 30.989 osoba, tako da je u ukupnoj strukturi 38,38% nezaposlenih osoba. Od ukupnog broja, učešće ženske populacije je 10.512 nezaposlenih žena što predstavlja 54,45% svih nezaposlenih osoba.

	2014	2015	2016
Ukupan broj nezaposlenih lica	20.375	19.867	19.304
% nezaposlenih osoba koje aktivno traže posao	38,65%	37,48%	38,11%
% nezaposlenih osoba mlađih od 30 godina koje aktivno traže posao	34,13%	35,82%	34,68%
Dostupnost obuka prilagođenih potrebama tržišta rada	Postoji	Postoji	Postoji
Postojanje poticaja za programe razvoja radne snage	Da	Da	Da

	Total:	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
Zaposleni	30.989	6.107	1.189	13.448	454	1.727	5.533	779	1.752
Nezaposleni	19.304	1.867	191	6.255	11	182	6.197	335	4.264
Ukupno	50.293	7.974	1.381	19.703	466	1.909	11.730	1.114	6.016
	%	15,85%	2,75%	39,18%	0,93%	3,80%	23,32%	2,22%	11,96%

Napomena: U zbiru zaposlenih osoba nedostaju podaci za zaposlene fizičke osobe, jer se oni na nivou FBiH ne uzimaju u obzir, ukupan broj zaposlenih osoba je 30.989

4. Usluge gradske uprave i podrške investicijama

Gradska uprava Grada Tuzla predstavlja lidera u lokalnom ekonomskom razvoju i u kontinuitetu pruža podršku razvoju poduzetništva i malih i srednjih preduzeća.

U kontekstu podrške investicijama i razvoju poduzetništva, u okviru saradnje sa Međunarodnom finansijskom korporacijom, implementiran je niz mjera na unapređenju procedura za izdavanje odobrenja i unapređenje poslovnog ambijenta. Na taj način, procedure za izdavanje odobrenja za građenje i druge procedure vezano za poslovni sektor su značajno ubrzane i pojednostavljene.

Grad Tuzla također ima najniže takse za osnivanje samostalne djelatnosti u regiji.

U gradu Tuzla uspostavljena je i Etička linija, kao antikorupcioni sistem zaštite građana i poslovnih subjekata.

U toku su pripreme za uvođenje Certifikata povoljnog poslovnog okruženja, čime će grad Tuzla ispuniti najzahtjevnije norme za pružanje poslovnih usluga i stvaranja povoljnog poslovnog okruženja.

Dugoročna vizija grada Tuzla jeste Tuzla kao grad kontinuiteta kulture, kreativne inovativnosti, zdravog i ugodnog života, grad koji omogućava učešće svojih građana u svim aspektima urbanog života, grad koji osigurava ekonomsku i društvenu atraktivnost, razvoj i kvalitet života za svoje građane i sve ljude koji u njoj borave, investiraju i stvaraju. Ključni strateški dokumenti koje je grad Tuzla usvojio, a koji predstavljaju osnovu planiranja i upravljanja razvojem grada su:

- Prostorni plan grada Tuzla do 2030. godine
- Integrisana strategija razvoja do 2026. godine
- Stragija energetske efikasnosti (SEAP) do 2020. godine
- Strateške smjernice za upravljanje razvojem turizma
- Strateške smjernice ruralnog razvoja
- Strateški okvir razvoja saobraćaja

Realizacijom najvažnijih projekata gradske uprave u proteklom periodu stvoren je značajan razvojni potencijal, valoriziranjem prirodnog naslijeđa u funkciji razvoja turizma, izgradnjom slanih jezera i slanih slapova u centru grada, kao i drugim značajnim projektima, kao što su razvoj tehnoloških parkova i poduzetničko – poslovnih zona, BIT Centar Tuzla, u kojem mladi stručnjaci razvijaju najsavremenije informacijsko-komunikacijske tehnologije, Razvojno – poduzetničkog centra Tuzla - Inkubator „Lipnica“, u kojem se stvaraju novi poslovni subjekti. U oblasti energetske efikasnosti, pokrenute su značajne inicijative na realizaciji projekata uštede energije, po čemu je Tuzla lider u odnosu na druge gradove u BiH i regiji. Uporodo se realizuju i projekti u oblasti komunalne i društvene infrastrukture (projekti vodosnabdijevanja, proširenje vrelovodne mreže, izgradnje kanalizacione mreže, rasvjete, uređenje trgova, parkova i igrališta i drugo), koji su neophodni za ubrzanje lokalnog razvoja, uz stvaranje kvalitetnijeg ambijenta za život građana. Realizovanjem navedenih projekata, Tuzla je postala veoma prepoznatljiva u regiji, i predstavlja primjer dobre prakse u oblasti lokalnog ekonomskog razvoja.

Gradska uprava ima u svom sastavu i 23 javna preduzeća i javne ustanove, koje pružaju značajne usluge u domenu lokalne uprave, kao što je vodosnabdijevanje, grijanje, održavanje grada, primarna zdravstvena zaštita, usluge u oblasti sporta i kulture. U ovim preduzećima i ustanovama zaposleno je preko 2.000 osoba.

Usluge dostupne poduzetničke infrastrukture i usluga investitorima gradske uprave

Poslovni inkubatori	Formiran Razvojno-poduzetnički centar-Inkubator «Lipnica», u kojem je do sada formirano 65 poslovnih subjekata koja zapošljavaju oko 700 radnika
Tehnološki park	BIT Tehnološki park Tuzla – u kojem je do sada formirano 46 poslovnih subjekata koja zapošljavaju preko 300 radnika
Industrijske/poslovne zone Greenfield i Brownfield	Industrijska zona Bosanska Poljana i Plane (kompleks sa preko 800.000 m ² zemljišta, u kome rade na desetine poduzeća i na kome postoje slobodne lokacije za nove investicije. U izgradnji nova greenfield Poslovna zona Kreka-sjever, kapaciteta 29 građevinskih parcela okvirne površine 4.000m ² /po parceli (uz mogućnost spajanja parcela). U planu je izgradnja novih poslovnih i industrijskih zona u gradu Tuzla Postoji i značajan potencijal brownfield lokacija koje se mogu uz odgovarajuće restrukturiranje staviti u ponovnu funkciju
Usluge poslovne podrške	Uspostavljena je kancelarija za investitore, kao One stop servis za strane ulagače, za pružanje svih vrsta usluga u toku realizacije investicija
Visina izdvojenih sredstava za rješavanje odnosno ublažavanje nezaposlenosti	Preko 300.000 KM godišnje
Subvencija kamate na kredite iz Garantnog fonda, po stimulatívnoj kamatnoj stopi od 4%	2.500KM - 4.000 KM po aplikaciji za kredit
Snižene administrativne takse za otvaranje samostalne djelatnosti	40 – 80 KM neovisno o djelatnosti
Novoosnovana preduzeća oslobođena su plaćanja poreza na dobit u prvih 5 godina	
Strani investitori oslobođeni su plaćanja carine na uvezenu opremu ukoliko osnivaju preduzeće u BiH	
Broj dana potrebnih za osnivanje pravnog lica	7 dana za osnivanje samostalne djelatnosti 21 dan za osnivanje preduzeća
Broj dokumenata potrebnih za osnivanje pravnog lica	7 dokumenata za samostalnu djelatnost 9 dokumenata za privredno društvo
Broj potrebnih dana za izdavanje urbanističke dozvole	7 dana sa uredno prikupljenom dokumentacijom
Broj potrebnih dana za izdavanje građevinske dozvole	7 dana sa uredno prikupljenom dokumentacijom

5. *Finansijske i osiguravajuće usluge*

Sektor finansijskih i osiguravajućih usluga je veoma razvijen, postojanjem značajnog broja finansijskih i osiguravajućih kuća u vlasništvu. Poslovanje finansijskih i osiguravajućih institucija regulisano je zakonima i podzakonskim aktima, regulisano i kontrolirano od strane Centralne Banke BiH, Agencije za bankarstvo Federacije BiH, Agencije za osiguranje depozita te Agencije za nadzor osiguranja Federacije BiH. Putem ovih institucija uspostavljeni su mehanizmi sigurnosti i zaštite odnosno kontrole poslovanja finansijskih odnosno osiguravajućih institucija što daje značajan kredibilitet na finansijskom tržištu odnosno tržištu osiguravajućih usluga. Ponuda bankarskih usluga je slijedeća:

- krediti, pozajmice, revolving paketi
- usluge finansijskog i operativnog leasing-a,
- osiguranje depozita,
- novčane i nenovčane transakcije u zemlji i u inostranstvu,
- elektronsko bankarstvo i drugo.

Osnovan je i registar najvećih dužnika kao i registar svih korisnika kredita, kao i registar zaloga, što značajno doprinosi unapređenju usluga bankarskog sektora.

Trenutno operativne banke na području grada Tuzla prisutne kao filijale matičnih banaka su:

Raiffeisen banka; UniCredit banka; Hypo Alpe Adria banka; SBER banka; NLB banka (sjedište u Tuzli); ProCredit banka; Moja banka; Nova banka Bijeljina; Nova Banjalučka banka; Union banka, Intesa SanPaolo banka, Erste Banka.

Sektor osiguravajućih usluga pruža putem nekoliko osiguravajućih društava širok spektar 'proizvoda' osiguranja imovine, osoba, životno osiguranje i drugo.

Na području grada aktivna su slijedeća osiguravajuća društva, i to: UNIQA osiguranje, Merkur osiguranje, Triglav BH osiguranje, Sarajevo osiguranje, VGT osiguranje, Bosna Sunce osiguranje, Hercegovina osiguranje.

6. Tuzla mjesto ugodnog življenja

Tuzla je jedno od najstarijih naselja u Evropi sa kontinuitetom življenja. Dokaz tome su pronađeni ostaci starog naselja sojeničkog tipa iz doba neolita, te jedno od najstarijih nalazišta u BiH, nalazište u Gornjoj Tuzli iz 4500 g.p.n.e. Svi ovi dokazi upućuju na činjenicu da je područje Tuzle bilo naseljeno još u mlađem kamenom dobu. Prvi pisani pomen o Tuzli potiče iz 950. godine. Prostor sadašnjeg grada počeo se razvijati oko mnoštva izvora slane vode. U prvobitnom periodu na prostoru Tuzle je bilo sojeničko naselje, a nakon toga se, na tom području, kroz sve prethistorijske i historijske periode, odvijao život i razvijao grad.

Najznačajniji faktori razvoja Tuzle bazirani su na novoj filozofiji razvoja, valoriziranjem najvažnijih resursa kao što su ljudski potencijal, prirodno i kulturno-historijsko naslijeđe, koje je obilježilo značaj postojanja Tuzle, i na tim resursima se temelji i budući razvoj Tuzle. To je razvojni koncept koji integriše održivo osiguranje kvaliteta života građana na svim nivoima, promociju poduzetničkog pristupa razvoja, poslovnu valorizaciju prirodnih i kulturnih vrijednosti, dalje unapređenje multikulturalnosti sredine i značajno poboljšanje ekoloških problema naročito onih vezanih za dotadašnje nekontrolisano eksploatiranje slane vode i fenomen tonjenja grada.

Tuzla je jedini grad u Evropi koji ima slana jezera i slane slapove i jedini grad na svijetu čija se slana jezera, kupališta i plaže nalaze u centru grada. Kada se, prije nekoliko miliona godina, Panonsko more povlačilo sa velikog dijela evropskog tla, ispod Tuzle je ostavilo milione tona naslaga kamene soli i slane vode. Zahvaljujući ovom prirodnom bogatstvu, a uz podršku domaćih stručnjaka, slana voda je izvučena na površinu i 2003. godine pretvorena u Panonsko jezero – jezero u kojem se nalazi mineralima bogata slana voda, koja se slanim bunarima crpi ispod zemlje. Pored užitka u kupanju u vodi, koja ima gotovo sve karakteristike morske vode, ova voda ima i ljekovita svojstva, pogotovo u liječenju reumatskih i disajnih oboljenja. Sve ovo privlači hiljade posjetilaca tokom ljetnih dana. Trenutno je u gradu Tuzla nedostatak hotelskog smještaja, odnosno povoljnog smještaja za turiste koji bi mogli ostvariti noćenja u toku trajanja turističke sezone, pa je neophodno da se uključi poslovni sektor sa projektima i investicijama u izgradnju mini hostela i drugih smještajnih kapaciteta za prijem gostiju u toku sezone boravka na kompleksu Panonskih jezera.

Bogata ponuda za odmor i relaksaciju počiva na kapacitetima slanog jezera površine 11.000 m², koji je do sada ugostio preko 2,5 miliona gostiju sa šireg područja regije, zatim sportski tereni za rekreaciju za različite sportove (tenis, košarka, fudbal, odbojka, rukomet i drugo) koji se nalazi u neposrednoj blizini slanih jezera. Gastronomska ponuda je takođe značajna, jer na području grada postoji 60-tak restorana i picerija koje pružaju gostima domaće specijalitete i drugu ponudu.

Na području grada Tuzla djeluje nekoliko institucija u oblasti kulture, i to Narodno pozorište Tuzla, Muzej Istočne Bosne, zatim međunarodna galerija portreta "Ismet Mujezinovic" Tuzla, Narodna i univerzitetska biblioteka "Derviš Sušić" Tuzla, Kino ART Tuzla, Bosansko-kulturni centar (BKC) Tuzla, Dom Mladih Tuzla i drugi. U bogatoj ponudi kulturno-zabavnih sadržaja su manifestacije "Tuzlanski pozorišni dani", "Ljeto u Tuzli", zatim književni susreti "Cum Grano Salis" sa međunarodnim karakterom te dani BKC-a Tuzla. U oblasti likovne umjetnosti svake godine se organizuje manifestacija «Interbifep» - Međunarodno bijenale portreta i Međunarodna likovna kolonija "Breške". U ponudi je izbor filmskih i pozorišnih predstava u organizaciji kina ART i Narodnog pozorišta Tuzla, te pozorišnih i kulturnih nastupa u okviru sadržaja kulturnih događanja manifestacije «Ljeto u Tuzli».

Sportske aktivnosti se odvijaju preko mnogobrojnih aktivnih sporskih klubova u najznačajnijim sportovima i sportskim disciplinama. U Tuzli je aktivno oko 7.000 sportista u okviru stotinjak sporskih klubova i kolektiva. Na području grada postoje 2 sportska centra sa odgovarajućim sportskim terenima i sadržajima (Sportski centar «Mejdan» i Univerzitetska dvorana), zatim fudbalski stadion Tušanj sa savremenom atletskom stazom, zatvoreni bazen pri hotelu «Tuzla», šest teniskih terena i poligona (teniski tereni na Slanoj banji, Drammar i nekoliko privatnih terena), te nekoliko manjih sportskih terena u pojedinim dijelovima grada.

7. Razvojni projekti

U prilogu se nalaze prijedlozi pojedinačnih prijedloga koji mogu biti zanimljivi za investitore, ali zbog sveukupne slike investicionih aktivnosti u Gradu Tuzla, nabrajamo slijedeće grupe projekata:

- Turizam
 - Izgradnja hotelsko-turističkih objekata, kao što su bed&breakfast hoteli, hosteli, garni hoteli, na primjer Hotel na Trgu Slobode u neposrednoj blizini kompleksa Panonskih jezera
 - Izgradnja turističkih sadržaja, projekat sportsko-turističkog kompleksa Ilinčica
 - Projekti razvoja zdravstvenog, kulturnog i kongresnog turizma
- Energetska efikasnost
 - Utopljanje zgrada (obnova fasada i vanjske izolacijske stolarije),
 - Izgradnja solarnih i fotonaponskih sistema,
 - Energetski učinkovita javna rasvjeta,
 - Ugradnja toplinskih pumpi,
 - Energetski učinkovit javni prevoz – električni autobusi i slično
- Viseći tramvaj – čime bi se efektivno povezal nekoliko susjednih općina sa gradom Tuzla. Projekat bi se kandidovao kao model javno-privatnog partnerstva
- Komunalna infrastruktura
 - Vodovod (izgradnja vodovodne mreže, izgradnja pumpnih postrojenja),
 - Kanalizacija (izgradnja kanalizacione mreže, izgradnja kolektora),
 - Prečišćavanje otpadnih voda,
 - Rasvjeta
 - Mostovi
- Izgradnja saobraćajnica
 - Izgradnja sjeverne saobraćajnice, regionalni put G. Tuzla – Dragunja
 - Izgradnja I faze brze ceste Tuzla – Sarajevo, dionica Šiški Brod – Ljubače
 - Izgradnja južne saobraćajnice – izlaz Tuzla - Bijeljina
- Izgradnja gradskog groblja za sve konfesije
- Ulaganje u razvoj novih industrijskih i poslovnih zona
 - Poslovna zona Kreka-sjever
 - Poslovna zona Bare
 - Poslovna zona Bosanska poljana (nova faza)
- Projekti razvoja inkubacionih centara, tehnoloških parkova
 - Revitalizacija kompleksa napuštenog rudnika Bukinje i pretvaranje u poslovni inkubator
 - Revitalizacija kompleksa napuštenog rudnika Mramor i pretvaranje u poslovni inkubator
 - Proširenje kapaciteta BIT Tehnološkog parka
- Niz projekata iz oblasti društvenih djelatnosti (sport, kultura, zaštita kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa)
 - Zaštita kulturno-historijskih objekata koji imaju istaknutu i uvaženu vrijednost u okviru turističke ponude sa akcentom na očuvanju izvorne slike mjesta i sa osmišljenim oživljavanjem tog prostora i ambijenta, kao što su termalni izvori u Slavinovićima, Tuzlanski kiseljak, kompleks Ilinčica, Majevička greda, Vršani, Kicelj, Gradovrh, Ban Brdo, Stara Majeвица, te hidrografski potencijali kao što su Jezero Modrac, Pilipova voda

- Organizovanje manifestacija koje njeguju i razvijaju umjetničko stvaralaštvo, te privredno-turističkih i sportsko-rekreativnih manifestacija
 - Oživljavanje zaboravljenih ili zapostavljenih običaja, rituala, narodnih zanata, sa ciljem obogaćivanja turističke ponude
 - Izgradnja trim staza, terena, staza za bicikliste
- Projekti iz poljoprivrede i ruralnog razvoj
- Podrška u zasnivanju i proširenju proizvodnje u oblastima stočarstva, voćarstva, proizvodnje povrća u zaštićenom prostoru (plasticima) i na otvorenom, pčelarstva i drugo
 - Podrška povećanju proizvodnje i kvalitete mlijeka te ishrane stoke,
 - Podrška sakupljanju i preradi šumskih plodova i ljekovitog bilja,
 - Podrška organizaciji poljoprivredne proizvodnje na bazi zdrave hrane i podsticanja ruralnog poduzetništva,
 - Izgradnja infrastrukturnih kapaciteta u poljoprivredi,
 - Organizaciono jačanje udruženja poljoprivrednika, poticanje udruživanja u zadruge i ostale oblike poslovnog povezivanja individualnih poljoprivrednih proizvođača,

Projekti koji nisu u nadležnosti grada, ali su važni za budući razvoj grada Tuzla su:

1. Izgradnja autoceste - priključak (Y krak) na auto-put koridor Vc na pravcu Tuzla-Žepče,
2. Izgradnja auto – puta na pravcu Tuzla-Orašje (BiH-Hrvatska granica),
3. Razvoj aerodroma Dubrave kod Tuzle,
4. Izgradnja ekološkog prstena oko jezera Modrac (najveći vodeni resurs za pitku i industrijsku vodu u Tuzlanskom kantonu),
5. Održavanje i razvoj energetike i prerađivačke industrije, turizma, trgovine i sl. uz poštovanje svjetskih standarda za ekologiju i očuvanje životne sredine, kao što je izgradnja Bloka 7 u Termoelektrani Tuzla
6. Projekti u brži razvoj ekonomije (posebno prerađivački projekti) i javni radovi, radi otvaranja radnih mjesta i upošljavanje neuposlenih građana

Kontakt Grad Tuzla

Vedran Lakić

Telefon: +387 35 307 380

Fax: +387 35 307 381

E-mail: vedranl@tuzla.ba